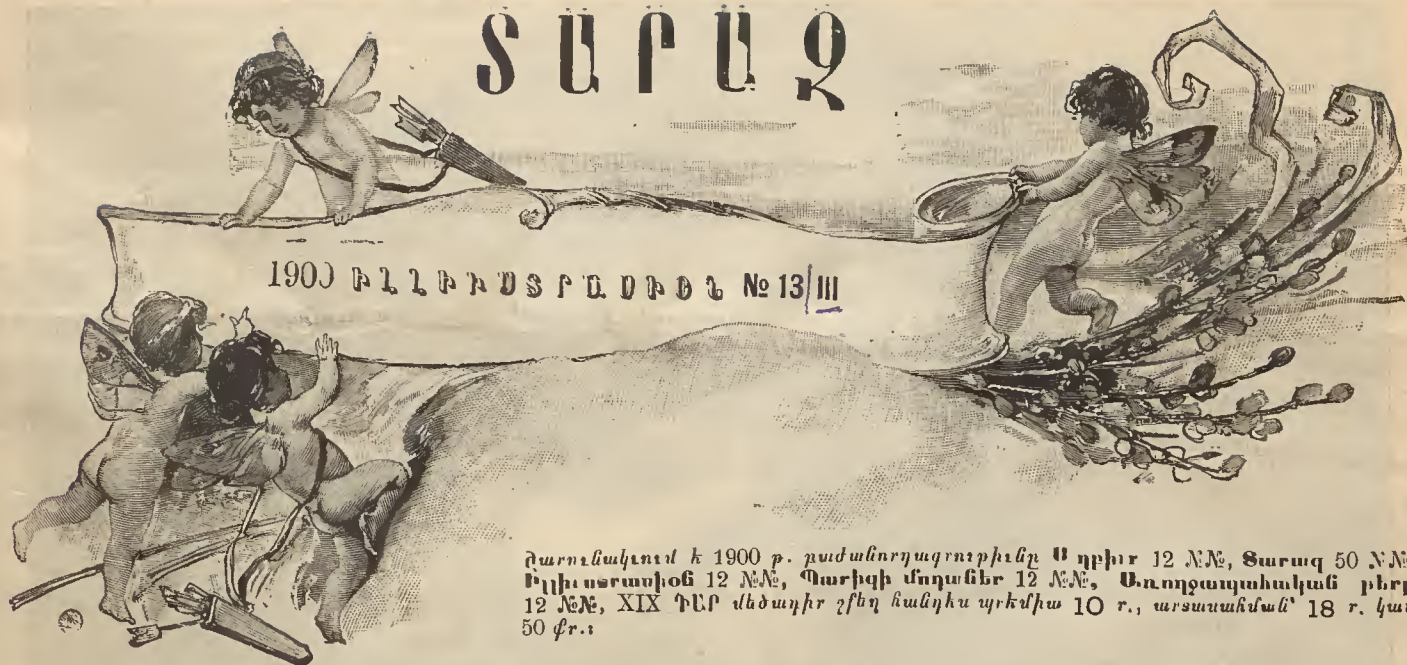

S U R E Q

ձարունակում է 1900 թ. ըստ անորոշագրության Ս դրիւր 12 ԱՆ, Տարազ 50 ԱՆ, Բլիստրաիօն 12 ԱՆ, Պարիզի մողաներ 12 ԱՆ, Ստոյապոսական քեր 12 ԱՆ, XIX ԴԱՐ մեծադիր շինդ հանդիս արեմիա 10 ռ., արտահման՝ 18 ռ. կամ 50 ֆր.:

Հասցէ՝ Тифлисъ, редакция иллюстр. жур. АГБЮРЬ-ТАРАЗЪ կամ Tiflis (Caucase) Réd. des jour. Agbur et Taraz.

***

Եւ զամենիների, ծիրանու տեղակ
Ճակատիդ դնեն մի փեռայ պսակ,
Դարձեալ անվրհատ գործիւր շարունակ,
Վաղ թէ ուշ անշուշտ քննեն է յաղթանակ:

Թէ բռնութիւնը իր ահեղ ուժով
Խորտակել ուզէ քեզ անգութ ձեռքով,

Դարձեալ անվեհեր կապ միշտ անխուփ,
Քոնն է ապագան, եղիւր ապահով:

Թէ քեզ սպառնայ մի ու մասնութիւն,
Սոսկալի ճանջանմ ե խաչելութիւն,
Դու մի վարանիր զոհել քո արիւն,
Գործը շիրմիցդ էլ կ'առնէ յարութիւն:

Լ. Մարկոսեան

Յիսուսի Տէր հաւնական

ՅԻՍՈՒՍ ԳԵԹՍԵՄԱՆԻ ԱՅԳՈՒՄ

Երևումուքում ահա շեջաւ վերջալոյսը—
երկնաձոն
Եւ ձիթենեաց թաւ անտառը ծածկեց մըռայլ
երեկոն.—
Այդ անտառում, ուր հանդուլ էր մի ժամանակ
Աբրահամ,
Այժմ ութ հողի մըշմըշալով՝ քուն են մըտել
տարածամ:
Հնու է շուրջը... Ոչինչ շըշուկ չէ խանդարում
խաւարի
Անուշ նիրհը և հանգիտար մըշտադաշար անտառի:
Բայց այն ո՞վ է մեկուսացած՝ մըրմընջում է—
ճնկաջօք.
Հուռայընցուդ այդ պատկերը տեսիլք է, թէ՞
առաջօք...
Նա թախծալից իր երեսը քսում է սառ քարերին
Եւ ծովացած աչքով նայում Գողգոթայի կատարին.
Ի՞նչ է արդեօք նա որոնում արիւնաներկ այդ վայ-
րում,—
Հայրենիքը իր երկնային, թէ՞ դարձեալ մի նոր
արիւն...
Բայց ահա Նա արտաուալից աչքերը վեր համբարձեց
Եւ դառնութեամբ լի բաժաիր իր զիմացը նըկատեց.—
Աստուծային դէմքը յանկարծ դուռնաւեցաւ, ինչ-
պէս պատ
Եւ մըթագոյն խորշոմներով ծածկեց նրա սուրբ
ճակատ:
Մարդկային թոյլ, տըկար սիրտը վշտի առաջ դող-
դողաց,
Ուստի՝ խաղառ ուժից ընկած՝ նա խուլ ձայնով շը-
շընջաց.
«Հա՛յր իմ՝ զըթոտ, թէ հընար է՝ անցու՛ր ինձ—
նից այս քաժակ,

Բայց թէ խըմել հարկաւոր է—կամի՞նք լինի
անապակ»:
Ասաց—և իր աչքը կըրկին զըցեց լեցուն բաժակին»,—
Մի հըրատաս, յուղիչ պատկեր տեսաւ Նրա
յատակին,—
Ոլտնաձև կայլակներով քըրտինքը վայր թաւալեց
Եւ սիրալից աչքերի մէջ թագնած հուրը
բորբոքեց.
«Մէ, հա՛յր...»—զոչեց—«Ես կըքս մե՛ծ՝ մըրուրը
այս քաժակի,
Քանզի տեսնում եմ սրա մէջ ԳՐԿՈՒԹԻՒՆԸ
մարդագլի.
Թո՛ղ զուշակած զոհի արնով փայտէ Խաչը
ոռոզի,
Մի ս՛յն թէ խեղճ մարդկութիւնը՝ ծանր լըծից
ազատի...»—
Այսպէս խօսեց յուղած ուրտով սուրբ Մեթան
մարդասէր,
Որին մեղքում-թաղած-աշխարհ երկար դարեր կըս-
պասէր.—
Նա, որ հողի ծոցում թաղած նընջեցեալին խոր
քընով՝
Ղաղարոսին կեանք ներշընջեց Աստուծային
բարբառով.
Որ կոյրերի աչքը բացեց, լեղու տաւ համըներին
Եւ չորացած անդամները բուժեց անյոյս ընկածին,—
Այժմ, անմըռունչ դառի նըման, այդ սուրբ զոհը
երկնքի՝
Ընթանում է յօժարակամ դէպի խաչը տանջանքի...—
Այսպէս խօսեց վերջին անգամ նա՝ վաստակած, ու-
ժասպառ՝
Եւ դողդոջուն իր քայլերը ուղղեց դէպի մութ
անտառ...

Սիմէօն Սափարեանց

նշանից յետոյ առաջ եկաւ Ամպրոպային Զեւը կարող, դեռ ևս մեծ և կարծես ֆիդիասի մարմարիօծի քանդակածը, բայց արդէն դառած և մռայլ։ Կոտորած թեւով ծեր արծիւը, քաշ էր գալիս նրա ոտների մօտ, իսկ տեղ-տեղ ժանդից դեղնած կապոյտ որոտը, դուրս էր բնկնում աստուածների և մարդկանց նախկին տիրոջ կարկամած ձեռքից։

Բայց երբ նա կանգնեց առաքելների առաջ, հին, վաղուցւոյ ժամանակների ամենակարողութեան զգացումը յարեց նրա հսկայական կուրծքը։

Եւ նա մտախոհութեամբ բարձրացնելով գլուխը, իր հպարտութեամբ լցւած աստուծային փայլուն աչերը, որոնց մէջ փայլատակող զայրոյթը սարսափ էր ազդում, չառնեց դալիւթացի ծեր ձկնորսի վրայ։

Սասանեց հիմն ի վեր Ուրմայոսը, որ սովոր էր զոգդողալ տիրոջ առջև։ Տատանւեցին երկիւղից սարսափահար եղած խրտուիւթակները, լռեցին սոխակների երգերը, իսկ ձիւների վրայով լողացող լուսինը սպիտակեց ինչպէս Արաքսեայի քաթան։ Վերջին անգամ կտցահարեց արծիւը իր կեռ կտուցով, իսկ շանթը, կարծես իր հին ոչոժով վերակենդանանալով սկսեց դալարել պարոնի ոտների ներքև և շշուկով ու ճանչիւնով իր հրեղէն եռօտանի ճակատը բարձրացրեց ինչպէս մի օձ, որ պատրաստ է թունաւորել իր թունաւոր խաչթոցով։

Բայց Պետրոս ոտնակոխ արեց հրեղէն լեզուները և կոխոտեց նրանց երկրի մէջ, յետոյ դառնալով դէպի Ամպրոպայինը, ասաց։

— Դու անիծած և դատապարտւած ես յաւիտեան։ Այն ժամանակ Զեւը մի ակնթարթում հանգաւ, գունատւեց, և սեւացած շրթունքներով շշուկով «Avane» մտաւ գետնի մէջ։

Երկրորդը կանգնեց առաքելների առաջ, սեւահեր Պոսէյզոնը, մռայլ հայեացքով և սրած եաստանին ձեռին։

Նրան ասաց Պետրոսը։

— Ոչ թէ դու կը փոթորկես և կը հանգստացնես արիւնքները, ոչ թէ դու կ'ուղղես դէպի խաղաղ նաւահանգիստ ճանապարհից մոլորւած և գրւած նաւերը, այլ Ծովի Աստղը։

Ու լսելով այդ, կարծես չանկար-

ծական ցաւից սարսափահար եղած, գոչեց, և ցրւեց խաւարի մէջ։

Եւ յետոյ վերկացաւ Արծաթաղեղնը, բնարը ձեռին և դնաց սուրբ մարդկանց մօտ, իսկ նրա յետնից կամաց գնում էին ինն սպիտակ սիւնների պէս ինն մուսաները վախեցած մուսաները ինչպէս արձանացած, կանգնեցին դատաստանի առջև։ Իսկ լուսաճաճանչը դարձաւ Պօղոսին և սկսեց խօսել հրաշալի երաժշտութեան նմանով ձայնով։

— Մի սպանիր ինձ, պարոն, այլ պաշտպանիր, որովհետեւ դու ստիպւած եմ կրկնելու ապագայում ինձ վերականգնելու։ Ես մարդկային հոգու զոյնն եմ, ես ուրախութիւն, ես լոյս, ես ի գտումն առ Աստուծոյ եմ։ Քեզ, պարոն, լաւ չաչնի է, որ երկրի երգը չի հասնի երկինք, եթէ նրա թևերը կը կտրէք, այս պատճառով երգւեցնում եմ քեզ, օ, սուրբեր, մի սպանէք երգը։

Եւ տիրեց լուսնութեան բուլէն։ Պետրոսը աչերը բարձրացրեց դէպի աստվերը, Պօղոսը ձեռքը դրեց սրի կոթին, կախ զգեց նրա վրայ իր գլուխը և խորը մտածողութեան մէջ ընկզմեց։

Վերջապէս նա բարձրացրեց գլուխը, հանգստութեամբ խաչակնքեց լուսաճաճանչ աստուծու գլուխը և ասաց։

— Ապրիլ երգ։

Այն ժամանակ Ապոլլոնը քնարը ձեռին նստեց առաքելի ոտների մօտ։ Գիշերն աւելի լուսաւոր, աւելի անուշաբոյր դարձաւ, առակաները սկսեցին աւելի ուրախ կարկաչել, մուսաները ինչպէս սպիտակ կարապների երամ խաւեցին և դեռ վախից զոգդողացող ձայներով սկսեցին երգել մինչև այդ ժամանակ Ուրմայոսի վրայ չըլտած խօսքեր։

Քո հովանաւորութեանն ենք դիմում, սուրբ Աստուածածին։

Մի անտես առնիր մեր աղաչանքները,

Բայց բոլոր աղէտներից մեզ պահպանիր։

Օ, մեր տիրուհի...

Եւ այսպէս երգում էին նրանք, բարձրացնելով աչքերը դէպի վեր երկուզածութեամբ ինչպէս սպիտակագլուխ կոյսերը։

Անցան և ուրիշ աստուածներ։ Անցաւ սանձարձակ, վայրենի, երգախումբը, պսակւած բաղեղներով և խաղողներով, զինւորւած ծննդաներով

և սրինգներով։ Անցաւ անմտութեան, չուսահատութեան ճիչ արձակելով և գլորւեց անդնդոց խորքերը։

Յետոյ առաքելների առաջ կանգնեց մի նոր մեծամիտ աստուածութիւն, հպարտ, տխուր և չըսպասելով ոչ հարցերի և ոչ դատաւճռի, սկսեց խօսել շրթունքների վրայ հպարտ ժպտով։

— Ես Աթենաս-Պալլասն եմ։ Ձեռն խնդրում ձեզանից կեանք, որովհետեւ ես միմիայն ուրախան եմ։ Ինձ հնազանդւում և չարգում էր Ոգիւսեւը, երբ որ արդէն ծերացել էր։ Լուծ էր ինձ Տելեմաքը, քանի որ նրա երեսը չը ծածկւեց մագերիով։ Ինձ անմահութիւնից զրկել չէք կարող նոյնիսկ դուք և սրա փոխարէն ես կասեմ, որ ես էի և եմ ուրախան և յաւիտեան կը մնամ ուրախան։

Վերջապէս երեսց և նա—ամենից գեղեցիկը և չարգելին։

Աստուածուհին մօտեցաւ, քնքոյշ, գեղեցիկ, բոլորովին արտասակալած։ Նրա սիրտը բաբախում էր ձիւնանման կրճքի տակ, ինչպէս թռչնիկներ, իսկ շրթունքները զոգդողում էին, ինչպէս խիստ պատժից վախեցող երեխաներ։

Եւ ահա ընկնելով նրանց ոտների մօտ և տարածելով իր թևերը, նա սկսեց հեզ և երկիւղած աղաչել։

— Ես մեղաւոր եմ, ես չանցաւոր եմ! Բայց, օ, պարոն, ես ախար մարդկային երջանկութիւնն եմ! Խղճան ինձ վրայ! Ողորմի՛ր իսկ! ես մարդկային միակ երջանկութիւնն եմ։

Աշնուհետեւ երկիւղը և հեծեմանքները խաղցրին նրա ձայնը։ Իսկ Պետրոսը նայեց կարեկցութեամբ նրա վրայ և իր ծեր ձեռքը դրեց նրա ոսկեայ գանգուրների վրայ, իսկ Պօղոսը կռացաւ զաշտալին մանուշակների թփին, կարեց նրանից մի ծաղիկ, և մօտեցնելով նրան՝ ասաց։

— Եղիր այսուհետեւ այնպէս, ինչպէս այս ծաղիկը, բայց ապրիլ, մարդկային երջանկութիւն։

Մինչ այս՝ լուսացաւ։ Առաւօտեան վարդագոյն արշալոյսը դուրս նայեց։ Սոխակները լռեցին, իսկ սրա տեղ, կարմրակատարները, կանեփուկները, սարեկիկները և յորամարգերը սկսեցին ցօղից թրջւած թփերի տակից դուրս հանել քնաթաթախ գլուխները, թօթափել տերևներից ցօղը և կրկնել հանգիստ ձայնով «լոյս, լոյս»։ Զարթնեց երկիրը ժպտերես և ուրախ, որովհետեւ նրան բաժին թողին երգն ու երջանկութիւնը։

